

125897 - ئاخىرقى تەشەھۇتنى ئۇنتۇپ قىلىپ سالام بېرىۋەتكەنلىك توغرىسىدا

سوئال

ئاخىرقى تەشەھۇتتا ئولتۇرۇپ، تەشەھۇت ئوقۇشنى ئۇنتۇپ قالغان كىشىنىڭ نامىزى قانداق بولىدۇ؟ بۇ ھەقتە چۈشەنچە بېرىشىڭلارنى سورايمەن.

تەپسىلىي جاۋاب

بارلىق گۈزەل مەدھىيىلەر ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى بولغان ئاللاھ تائالاغا خاستۇر، پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا، ئائىلە تاۋابىئاتلىرىغا، بارلىق ساھابىلىرى ۋە قىيامەتكىچە توغرا يولغا ئەگەشكەنلەرگە ئاللاھنىڭ رەھمەت سالاملىرى بولسۇن.

ئاخىرقى تەشەھۇت ۋە ئۇنىڭدا ئولتۇرۇش بولسا، نامازدا مۇھىم بولغان ئىككى ئاساسىي پەرىز بولۇپ، بۇ ئىككى پەرىز ئادا قىلىنمىسا ناماز ئادا تاپمايدۇ.

"زادىل مۇستەنقى" ناملىق ئەسەرنىڭ ئاپتورى نامازنىڭ پەرىزلىرىنى بايان قىلغاندا، ئاخىرقى تەشەھۇت ۋە ئۇنىڭدا ئولتۇرۇشنى نامازنىڭ پەرىزلىرىدىن سانغان.

شەيخ ئىبنى ئۇسەيمىن رەھىمەھۇللاھ بۇنى چۈشەندۈرۈپ: ئاخىرقى تەشەھۇت نامازنىڭ پەرىزلىرىدىن ئونىنچى پەرىزدۇر دېگەن. بۇنىڭ دەلىلى: ئىبنى مەسئۇد رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دەيدۇ: **نامازدا بىزگە تەشەھۇت ئوقۇش پەرىز بولۇشتىن ئىلگىرى مۇنداق دەيتتۇق: ئاللاھ تائالاغا بەندىلىرىدىن تېنچ-ئامانلىق بولسۇن، جىبرائىل ۋە مىكائىل ئەلەيھىسسالاملارغا تېنچ-ئامانلىق بولسۇن، پالانى ۋە پالانىغا تېنچ-ئامانلىق بولسۇن.** [دارى قۇتتىي توغرا ئىسناد بىلەن رىۋايەت قىلغان].

بۇ ھەدىستىن بولغان دەلىل: نامازدا بىزگە تەشەھۇت ئوقۇش پەرىز بولۇشتىن ئىلگىرى دېگەن سۆزدۇر.

ئەگەر بىرسى بىزگە سوئال قىلىپ: بىرىنچى تەشەھۇتمۇ تەشەھۇت ھېسابلىنىدۇ، شۇنداقتمۇ پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ئۇنى ئوقۇشنى ئۇنتۇپ قالغاندا، سەھۋەتلىك سەجدىسى قىلىش بىلەن تولۇقلىغان، بىرىنچى تەشەھۇت نامازنىڭ ۋاجىپلىرىدىن بولغاندىن كېيىن، ئىككىنچى تەشەھۇتمۇ ۋاجىپنىڭ جۈملىسىدىن ھېسابلانمايدۇ؟ دېسە، ئۇنىڭغا بېرىدىغان جاۋاب: ياق، ئۇنداق بولمايدۇ، چۈنكى ئەسلىدە ھەر ئىككى تەشەھۇت پەرىز بولۇپ، بىرىنچى تەشەھۇت پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ئۇنى تەرك قىلىشنى سەھۋەتلىك سەجدىسى بىلەن تولۇقلىشى بىلەن پەرىزلىكتىن ۋاجىپلىق دەرىجىسىگە چۈشتى، ئەمما ئاخىرقى

تەشەھھۇت بولسا ئەسلىدىكى پەرزلىك ھالىتىدە قالدى.

ئىككىنچى تەشەھھۇتتا ئولتۇرۇش بولسا نامازنىڭ پەرزلىرىدىن ئون بىرىنچى پەرز ھېسابلىنىدۇ، يەنى: ئاخىرقى تەشەھھۇتتا ئولتۇرۇشنىڭ ئۆزى بىر پەرز بولغانلىقتىن، ئەگەر بىر كىشى ئاخىرقى سەجدىنى قىلىپ بولغاندىن كېيىن ئولتۇرماستىن ئۆرە تۇرۇپ تەشەھھۇت ئوقۇغان بولسا، بۇ توغرا بولمايدۇ، چۈنكى ئۇ كىشى بولسا، تەشەھھۇتتا ئولتۇرۇشتىن ئىبارەت بولغان بىر پەرزنى تەرك قىلدى، شۇنىڭدەك تەشەھھۇتنى ئوقۇشمۇ ئولتۇرۇش بىلەن بولىدۇ، تەشەھھۇتنىڭ ئولتۇرۇش بىلەن بولىدىغانلىقىنى بىلدۈرۈش ئۈچۈن ئولتۇرۇشنىڭ پەرز ئىكەنلىكىنى تەشەھھۇتقا قېتىپ كەلتۈردى. [شەرھۇل مۇمتىئ 3-توم 309-بەت].

ئىككىنچى: ئاخىرقى تەشەھھۇتتا ئولتۇرۇش نامازنىڭ پەرزلىرىدىن بىرى بولغانلىقى ئۈچۈن، ئاخىرقى تەشەھھۇتتا ئولتۇرۇشنى ئۇنتۇلۇپ قالغان كىشى چوقۇم ئولتۇرۇپ تەشەھھۇتنى ئوقۇمىغىچە ئۇ كىشىنىڭ ئوقۇغان نامىزى توغرا بولمايدۇ. شەيخ ئىبنى ئۇسەيمىن رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: "نامازنىڭ پەرز، ۋاجىپلىرى بولۇپ، پەرزلىرى ۋاجىپلىرىدىن كۈچلۈك بولىدۇ، ئەمما نامازنىڭ پەرزى ئۇنتۇلۇپ قالسا سەھۋەنلىك سەجدىسى بىلەن تولۇقلانمايدۇ، بەلكى ئۇنتۇلۇپ قالغان پەرزنى قايتىدىن تولۇق ئادا قىلىش بىلەن ناماز ئادا بولىدۇ، ئەمما نامازنىڭ ۋاجىپلىرى بولسا سەھۋەنلىك سەجدىسى بىلەن تولۇقلىنىدۇ، شۇنىڭ ئۈچۈن پەرزنى ئۇنتۇپ قالسا ئۇنى قايتىدىن ئادا قىلىش كېرەك، ئەمما ۋاجىپنى ئۇنتۇپ قالغان بولسا، ئۇنى سەھۋەنلىك سەجدىسى بىلەن تولۇقلىسا بولىدۇ.

نامازنىڭ پەرزىنىڭ سەھۋەنلىك سەجدىسى بىلەن تولۇقلانمايدىغانلىقىنىڭ دەلىلى: پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام پېشىن ياكى ئەسىر نامىزىدىن ئىككى رەكەتنى تەرك قىلىپ نامازدىن كېيىن خەۋەر قىلىنغاندىن كېيىن نامازنىڭ تەرك قىلغان ئىككى رەكەتنى ئادا قىلىپ سەھۋەنلىك سەجدىسى بىلەن تولۇقلىغان، بۇ نامازنىڭ پەرزلىرىنىڭ سەھۋەنلىك سەجدىسى بىلەن تولۇقلانمايدىغانلىقى بەلكى تەرك قىلغان پەرزنى چوقۇم كەلتۈرۈش كېرەكلىكىنى بىلدۈرىدۇ. [شەرھىل مۇمتىئ 3-توم 315-323-بەت].

يۇقىرىدا بايان قىلىنغان دەلىللەرگە ئاساسەن: نامازدا ئاخىرقى تەشەھھۇتنى ئۇنتۇپ قىلىپ سالام بېرىۋاتقان كىشىنىڭ نامازدىن چىققانلىقىغا كۆپ ۋاقىت ئۆتمىگەن بولسا، دەرھال ئولتۇرۇپ تەشەھھۇتنى ئوقۇپ، سالام بېرىپ، سالامدىن كېيىن سەھۋەنلىك سەجدىسىنى قىلىپ ئاندىن يەنە بىر قېتىم سالام بېرىپ نامازنى ئادا قىلىدۇ، ئەمما نامازدىن چىققانلىقىغا كۆپ ۋاقىت ئۆتكەن بولسا ئۇ ۋاقىتتا نامازنى قايتىدىن ئوقۇيدۇ.

ئاللاھ تائالا ھەممىدىن توغرىنى بىلگۈچىدۇر.